

PERCEPȚII ALE SECURITĂȚII VECINĂȚĂȚII ÎN ROMÂNIA POST-REVOLUȚIONARĂ 1990 - 1992

THOMAS J. KEIL
JEANNE M. FENN*

Using national probability surveys from 1990, 1991, and 1992, we have examined the factors associated with Romanians' perceptions of neighbourhood safety in each of three years. Across the three years, urban residential location, satisfaction with one's household, and satisfaction with the quality of relations with one's neighbours had consistent effects on perceptions of neighbourhood safety. In 1990 and 1991, working class status and gender had effects on perceptions of neighbourhood safety.

Introducere

În Statele Unite există de mai mult timp preocuparea de cercetare a "temerii față de fenomenul criminalității" și/sau "îngrijorarea față de fenomenul securității din cartierele de locuințe" (Keil și Vito, 1991; Baba și Austin, 1989; Skogan, 1986; Skogan și Maxfield, 1981; Lewis și Salem, 1981; Taub, Taylor și Dunham, 1981; Greenberg și Rohe, 1986; Austin Woolever și Baba, 1993; Hartnagel, 1979; Hunter și Baumer, 1982). Totuși, până în prezent, există puține studii comparative între Statele Unite și alte țări și nici unul cu țări din estul Europei. În lucrarea prezentă în cele ce urmează, scopul este cercetarea diferitelor niveluri ale securității percepute referitoare la zonele de locuit de către cetățenii României în perioada mai 1990 - mai 1992 și determinarea factorilor, demografici și de atitudine, care diferențiază pe indivizii care se simt în siguranță față de ceilalți. Datele sunt furnizate de trei anchete naționale efectuate în lunile mai ale anilor 1990-1992.

Date și metode de prelucrare

Am utilizat datele celor trei anchete efectuate de către Institutul de Cercetare a Calității Vieții al Academiei Române, realizate de un colectiv coordonat de către prof. dr. Cătălin Zamfir, Ioan Mărginean, Ana Bălașa și Gheorghe Socol.

* Thomas J. Keil este profesor al Universității din Louisville, Departamentele de Sociologie și Activități Urbane. În 1991-1992 a fost titularul unei burse Fulbright la Universitatea București.

Jeanne M. Fenn este doctorand al Universității din Louisville, Departamentul de Sociologie.

Datele, obținute printr-o eșantionare probabilistă multistadială, sunt reprezentative, la un nivel de cel puțin 95%, pentru întreaga populație a României. Ca parte componentă a unei baterii de întrebări despre calitatea vieții, respondenții au fost rugați să aprecieze gradul de securitate a vecinătății. Întrebarea a fost structurată pe cinci niveluri de răspuns, codul inferior indicând o evaluare negativă, iar cel superior - perceperea ca "foarte sigură" a vecinătății locuinței de către respondent.

Variabilele specifice utilizate pentru a face predicții asupra percepției securității vecinătății sunt următoarele:

1). **Vârsta:** persoanele în vârstă de cel puțin 61 de ani au fost codificate 1, iar celelalte - 0. Cercetări efectuate în Statele Unite (Keil și Vito, 1991; Baba și Austin, 1989; Skogan, 1986) au arătat că persoanele vârstnice sunt susceptibile a fi mai îngrijorate în privința securității vecinătății decât celelalte. Așteptăm rezultate similare și pentru România, estimând că respondenții vârstnici percep un nivel mai scăzut la securitatea vecinătății comparativ cu restul populației.

2). **Sexul:** Bărbații au fost codificați 1, iar femeile 0. În anul 1981, cercetătorii americani Skogan și Maxfield au stabilit că bărbații consideră cartierele în care locuiesc ca fiind nesigure în mai mică măsură decât o fac femeile.

3). **Mediul de rezistență:** Locuitorii municipiilor și orașelor au fost codificați 1, iar cei din suburbii și mediul rural 0. Trebuie subliniat faptul că, în România, "suburbiile" sunt tipuri de așezări diferite de corespondentele lor din Statele Unite. Astfel, în România, suburbiile sunt parte a frontierei rural-urban, lipsite de multe dintre facilitățile orașului. Suburbiile tind să concentreze ca rezidenți pe cei cu venituri mici și pe muncitorii semi- sau necalificați. Dat fiind că orașele prezintă o rată a criminalității superioară celei din alte tipuri de așezări umane, ne așteptăm ca respondenții din mediul urban să-și considere vecinătatea de locuit mai puțin sigură decât cei ce locuiesc în afara orașelor și municipiilor.

4). **Ocupația:** Categoria ocupațională a muncitorilor a fost codificată 1, toate celelalte categorii fiind codificate 0. Dacă fenomenul criminalității împotriva persoanei și a proprietății urmează modelul observat în Vest, atunci cartierelor muncitorești de locuințe ar trebui să le fie specifică o rată a criminalității mai înaltă și, corespunzător, muncitorii - în mai mare măsură decât celelalte categorii ocupaționale - să aprecieze vecinătatea propriilor locuințe ca fiind mai puțin sigură.

5). **Pregătirea școlară:** Persoanele cu pregătire superioară sunt codificate 1, toate celelalte 0. În România, un grad înalt de educație poate fi considerat ca fiind specific clasei sociale de mijloc. Cercetările întreprinse în Statele Unite (ex. Keil și Vito, 1991) au stabilit că persoanele cu un nivel superior de educație sunt mai puțin preocupate de fenomenul criminalității decât celelalte persoane. În România, persoanele cu studii superioare și funcții de înalți funcționari ai statului sau de conducători în diferite sectoare economice manifestă tendința de a locui în cartiere mai bune decât restul populației. Întrucât mediul acestor cartiere

prezintă caracteristici superioare valorilor medii (determinate prin luarea în calcul a tuturor localităților), se ajunge ca sensibilitatea manifestată față de problemele mediului din vecinătatea locuinței să se diminueze. Acest lucru ne determină să estimăm că persoanele cu pregătire superioară își vor considera cartierele în care locuiesc mult mai sigure decât o fac persoanele cu un nivel de educație inferior.

În plus față de variabilele demografice obiective, s-au folosit ca predictorii ai percepției siguranței vecinătății două variabile de atitudine, prezentate în cele ce urmează:

1). Respondenților li s-a cerut să aprecieze gradul în care sunt mulțumiți de locuințele proprii. Acesta a fost măsurat pe o scală de 5 puncte tip Likert. Studii întreprinse în Statele Unite au stabilit că nodul în care este percepută calitatea locuinței și mediul din jurul acesteia au un impact semnificativ asupra opiniei față de problema criminalității la nivel local. Condițiile precare de locuit ca și o vecinătate necivilizată a locuinței (clădiri abandonate, străzi și clădiri deteriorate etc.) au influențat în mod continuu îngrijorarea față de fenomenul criminalității și siguranței pe stradă (Lewis și Salem, 1981; Skogan și Maxfield, 1981; Taub, Taylor și Dunham, 1981). Un mediu local deteriorat are, pentru locuitor, semnificația unui slab control social, acesta fiind și cazul în regimul post revoluționar, în care puterea forțelor de ordine (a poliției) a fost, în general, restrânsă. Așa cum au arătat Greenberg și Rohe (1986), mediul fizic și cel social reprezintă o parte a unui model de control social. Perceperea unui fenomen de deteriorare are, pentru locuitorii respectivi, semnificația faptului că aceștia nu pot controla aria în cauză și nici tipurile comportamentale care se manifestă în cadrul acesteia. Acest lucru este în concordanță cu concluziile la care au ajuns cercetătorii americani Baba și Austin (1989) și Austin, Woolever și Baba (1993), care arată că, dacă locuitorii sunt satisfăcuți de condițiile mediului din vecinătatea locuinței, atunci este probabil ca ei să fie îngrijorați de fenomenul criminalității în mai mică măsură decât cei nesatisfăcuți de condițiile locale. Cu toate că nu au fost întreprinse cercetări comparative pe această temă, a fost lansată ipoteza conform căreia respondenții români care și-au manifestat insatisfacția în legătură cu propriile locuințe vor fi tentați, în mai mare măsură decât ceilalți, să aprecieze vecinătatea propriei locuințe ca fiind nesigură.

2). Relațiile cu vecinii: Această variabilă a fost măsurată tot pe o scală de 5 puncte tip Likert, valorile superioare indicând o apreciere pozitivă a relațiilor respondentului cu proprii vecini. Ne așteptăm ca rezidenții care exprimă o apreciere pozitivă a acestor relații să perceapă vecinătatea propriei locuințe ca fiind sigură în mai mare măsură decât cei care apreciază negativ relațiile cu vecinii proprii.

Cercetările întreprinse în Statele Unite asupra relațiilor sociale și percepției securității vecinătății au oferit rezultate contradictorii. În anul 1979 Hartnagel a arătat că relațiile sociale nu au nici un efect asupra temerii față de nivelul criminalității, în timp ce Hunter și Braumer au ajuns, în anul 1982, la concluzia că relații sociale puternice la nivel local au diminuat temerea față de fenomenul criminalității. Într-un alt studiu, Baba și Austin (1991) au stabilit o legătură între

gradul de înțegrare socială în comunitate și îngrijorarea față de fenomenul criminalității, relație mai degrabă curbilinic decât lineară.

A fost utilizată metoda celor mai mici pătrate pentru estimarea variabilei dependente. Faptul că, așa cum se poate vedea din tabelul 1, modificarea variabilei dependente pe parcursul celor trei ani nu urmează un model linear, a determinat estimarea unor ecuații separate pentru fiecare dintre cei trei ani. Gradul de siguranță percepută scade în 1991 față de 1990 și crește din nou în 1992 față de 1991.

Rezultate

Analiza anchetei din anul 1990 a fost începută prin estimarea unei ecuații care să cuprindă toate variabilele-predictori. Cele ne semnificative au fost eliminate, iar ecuația re-estimată. Următorul pas al analizei a fost testarea efectelor interactive care implicau variabilele independente semnificative. Rezultatele tuturor acestor ecuații sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 1

Coficienți de corelație Pearson, medii, abateri standard:

1990, 1991, 1992

1990 (n = 1923)

	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y1	1,00							
X1	0,12	1,00						
X2	0,1	0,19	1,00					
X3	0,08	-0,02	-0,01	1,00				
X4	-0,17	-0,12	-0,01	0,17	1,00			
X5	0,03	0,05	0,03	0,03	-0,41	1,00		
X6	-0,21	-0,01	-0,01	-0,07	0,11	0,25	1,00	
X7	0,05	0,06	0,02	0,09	-0,27	-0,01	0,01	1,00
Media	2,91	3,76	4,07	0,54	0,45	0,17	0,58	0,09
Abaterea standard	1,06	0,87	0,67	0,50	0,50	0,38	0,49	0,28

		1991 (n=1340)						
	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y1	1,00							
X1	0,20	1,00						
X2	0,10	0,14	1,00					
X3	0,10	-0,01	-0,05	1,00				
X4	-0,11	-0,08	-0,04	0,17	1,00			
X5	0,03	0,04	0,02	0,07	-0,34	1,00		
X6	-0,19	-0,06	0,00	-0,12	0,01	0,15	1,00	
X7	0,05	0,08	0,03	0,10	-0,28	-0,05	-0,08	1,00
Media	2,55	3,67	4,15	0,54	0,41	0,15	0,55	0,11
Abaterrea standard	1,06	0,92	0,70	0,50	0,49	0,36	0,50	0,31

		1992 (n=1474)						
	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y1	1,00							
X1	0,14	1,00						
X2	0,13	0,17	1,00					
X3	0,08	0,06	0,01	1,00				
X4	-0,04	-0,04	-0,05	0,15	1,00			
X5	-0,06	0,01	0,06	0,02	-0,43	1,00		
X6	-0,24	-0,05	-0,02	-0,16	0,12	0,17	1,00	
X7	0,06	0,07	0,03	0,06	-0,18	-0,02	-0,13	1,00
Media	2,85	3,66	4,10	0,57	0,56	0,13	0,53	0,16
Abaterrea standard	1,13	0,92	0,71	0,50	0,50	0,34	0,50	0,36

Unde:

- Y1: Percepția securității
- X1: Satisfacția față de locuință
- X2: Satisfacția față de vecinătatea de locuit
- X3: Sexul masculin
- X4: Muncitori
- X5: Persoane cu studii superioare
- X6: Mediul urban de rezistență
- X7: Persoane vârstnice

Tabelul 2

Coeficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
Percepția securității vecinătății (1990)
Efecte principale

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Populația vârstnică	-0,04	0,09	-0,01	0,17	0,68
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,13	0,03	0,08	13,64	0,00
Persoane cu studii superioare	-0,01	0,07	-0,01	0,02	0,90
Bărbați	0,21	0,05	0,10	19,74	0,00
Satisfacția față de locuință	0,11	0,03	0,09	16,51	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,40	0,05	-0,19	62,73	0,00
Muncitori	-0,34	0,06	-0,16	36,59	0,00
Influența variabilelor aleatoare	2,24	0,17		36,58	0,00

Coeficient de regresie multiplă $R = 0,31$

$R^2 = 0,095$

Valoarea R^2 ajustată = 0,092

$F = 28,72$

Grade de libertate = 7,1915

Probabilitate $p = 0,000$

Tabelul 2

Coeficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
Percepția securității vecinătății (1990)
Efectul interacțiunii și formei reduse

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,13	0,03	0,08	13,71	0,00
Bărbați	0,21	0,05	0,10	17,02	0,00
Satisfacția față de locuință	0,11	0,03	0,09	17,02	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,49	0,06	-0,23	61,63	0,00
Muncitori	-0,46	0,07	-0,21	38,71	0,00
Efectul combinat al mediului urban și statutului de muncitor	0,20	0,09	0,08	4,66	0,00
Influența variabilelor aleatoare	1,49	0,20		55,34	0,00

Coefficient de regresie multiplă $R = 0,31$
 $R^2 = 0,097$ Grade de libertate = 6,1916
 Valoarea R^2 ajustată = 0,094
 $F = 34,34$ Probabilitate $p = 0,000$

Conform ecuațiilor din tabelul 2, pentru anul 1990, este mai puțin probabil ca rezidenții mediului urban să perceapă vecinătatea de locuit ca fiind sigură în aceeași măsură în care o fac rezidenții zonelor nonurbane. De asemenea, probabilitatea de estimare este mai redusă în cazul muncitorilor comparativ cu femeile. Aceste efecte confirmă estimările inițiale, elaborate pe baza studiilor întreprinse în Statele Unite.

Analog, au fost confirmate efectele pozitive ale celor două variabile de atitudine. Probabilitatea aprecierii pozitive a securității vecinătății este mai ridicat în cazul respondenților care se declară satisfăcuți de propriile locuințe, ca și de cei care au relații relativ bune cu proprii vecini.

Rezultatele prezentate în tabelul 2 relevă, de asemenea, prezența unui efect interactiv în dublu sens. Luând în considerare muncitorii și mediul urban de rezistență, efectul statutului de muncitor este diminuat în orașe, cu alte cuvinte efectul mediului urban de rezistență este redus dacă respondenții sunt muncitori. Pentru respondenții din mediul urban, atitudinea muncitorilor tinde să se apropie de a celorlalte categorii ocupaționale. Diferențele de atitudine pentru cele două medii de rezistență sunt mai mici printre muncitori decât în cazul respondenților aparținând celorlalte categorii socio-profesionale.

Tabelul 3 prezintă rezultatele modelului de regresie pentru anul 1991. Rezultatele sunt în concordanță cu cele obținute în anul 1990, chiar dacă s-a manifestat o scădere de la un an la altul a securității percepute.

Tabelul 3

Coefficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
 Percepția securității vecinătății (1991)
 Efecte principale

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Populația vârstnică	-0,09	0,10	-0,03	0,95	0,33
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,12	0,04	0,08	9,65	0,00
Persoane cu studii superioare	-0,02	0,09	-0,01	0,03	0,86
Bărbați	0,24	0,06	0,11	16,07	0,00
Satisfacția față de locuință	0,20	0,03	0,17	40,24	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,36	0,06	-0,17	39,90	0,00
Muncitori	-0,25	0,06	-0,12	14,95	0,00
Influența variabilelor aleatoare	1,49	0,20		55,66	0,00

Coefficient de regresie multiplă $R = 0,31$ $F = 20,26$
 $R^2 = 0,096$ Grade de libertate = 7,1332
 Valoarea R^2 ajustată = 0,091 Probabilitate $p = 0,000$

În anul 1991 s-a observat din nou că, în cazul muncitorilor și rezidenților din mediul urban, probabilitatea ca aprecierea securității vecinătății ca sigură este mai mică decât în cazul celorlalți subiecți. De asemenea, ca și în anul 1990, se observă o diferențiere a opiniei funcție de sexul respondenților, în sensul unei aprecieri mai favorabile a securității vecinătății din partea bărbaților.

Tabelul 3

Coeficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
Modelul corespunzător formei reduse

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,12	0,04	0,08	0,54	0,00
Bărbați	0,22	0,06	0,11	15,59	0,00
Satisfacția față de locuință	0,19	0,03	0,17	39,79	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,36	0,06	-0,17	41,02	0,00
Muncitori	-0,23	0,06	-0,11	16,24	0,00
Influența variabilelor alcatoare	1,49	0,20		55,34	0,00

Coeficient de regresie multiplă $R = 0,31$

$F = 20,20$

$R^2 = 0,096$

Grade de libertate = 5,1334

Valoarea R^2 ajustată = 0,092

Probabilitate $p = 0,000$

Ambele variabile de atitudine au urmat aceleași model ca și în anul 1990. În cazul persoanelor satisfăcute de condițiile oferite de propriile locuințe sau de calitatea relațiilor cu vecinii, probabilitatea de apreciere pozitivă a securității vecinătății este mai mare decât în cazul celorlalți respondenți.

Singura diferență majoră semnalată între anii 1990 și 1991 este aceea că efectul interactiv reciproc între mediul urban de rezidență și categoria socio-profesională a muncitorilor nu este semnificativă. În consecință, muncitorii rezidenți în orașe nu au manifestat tendința aprecierii la un nivel superior a calității vecinătății, așa cum s-a întâmplat în anul 1990.

Rezultatele pentru anul 1992 sunt prezentate în tabelul 4. Conform acestora, numărul variabilelor semnificative este mai mic față de anii anteriori (1990 și 1991). Numai trei variabile-predictori au efecte importante. Ca și în anii precedenți, mediul urban de rezidență a avut un efect negativ major. Pentru respondenții din mediul urban, probabilitatea de apreciere favorabilă a securității vecinătății este mult mai mică decât în cazul celorlalți respondenți.

Tabelul 4

Coefficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
Percepția securității vecinătății (1992)
Efecte principale

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Populația vârstnică	0,03	0,08	0,01	0,15	0,7
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,17	0,04	0,11	18,23	0,00
Persoane cu studii superioare	-0,15	0,10	-0,04	2,30	0,13
Bărbați	0,10	0,06	0,04	2,66	0,11
Satisfacția față de locuință	0,17	0,04	0,11	18,23	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,49	0,06	-0,22	66,40	0,00
Muncitori	-0,06	0,07	-0,03	0,80	0,00
Influența variabilelor aleatoare	1,90	0,20		92,89	0,00

Coefficient de regresie multiplă $R = 0,30$ $F = 20,75$

$R^2 = 0,090$

Grade de libertate = 7,1466

Valoarea R^2 ajustată = 0,086

Probabilitate $p = 0,000$

Tabelul 4

Coefficienți de regresie determinați prin metoda celor mai mici pătrate
Percepția securității vecinătății (1992)
Modelul corespunzător formei reduse

Variabila	b	Eroarea standard pentru b	B	F	P
Satisfacția față de vecinătatea de locuit	0,17	0,04	0,11	17,73	0,00
Satisfacția față de locuință	0,14	0,03	0,11	20,13	0,00
Mediul urban de rezidență	-0,53	0,06	-0,23	88,59	0,00
Influența variabilelor aleatoare	1,92	0,19		20,13	0,00

Coefficient de regresie multiplă $R = 0,30$ $F = 46,82$

$R^2 = 0,087$

Grade de libertate = 3,1470

Valoarea R^2 ajustată = 0,085

Probabilitate $p = 0,000$

Ca și în anii 1990 și 1991, cele două variabile de atitudine au un efect pozitiv semnificativ asupra securității percepute, aceasta crescând odată cu gradul de satisfacție față de propriul cămin și față de realitățile cu vecinii.

Concluzii

Înainte de a sintetiza rezultatele, este important de subliniat faptul că valoarea medie a gradului de percepție a securității vecinătății de locuit are valoarea cea mai scăzută în anul 1991. În anul 1992, aceasta prezintă o creștere bruscă.

Două posibile explicații ale acestor modificări pot fi avansate.

O primă posibilă explicație a diminuării nivelului de percepție a securității în 1991 față de 1990 ar fi opinia unei părți a respondenților conform căreia modificările aduse sistemelor juridic și de aplicare a legii în perioada anterioară. Cu toate acestea, odată cu creșterea stabilității și eficienței instituției guvernamentale, fenomen devenit evident între 1991 și 1992, este posibil ca românii să se simtă mai în siguranță în vecinătatea de locuit și în propriile locuințe.

Cea de-a doua explicație ar fi fluctuația fenomenului criminalității, în sensul unei creșteri în 1991 față de 1990, urmată de o scădere în anul 1992. Astfel, respondenții și-ar fi manifestat un sentiment de siguranță în perioada corespunzătoare scăderii fenomenului criminalității (1991-1992).

Desigur că cele două explicații nu se exclud reciproc și pot fi luate împreună în calculul schimbărilor care au loc în percepția de-a lungul timpului a securității vecinătății de locuit.

Având în vedere lipsa datelor referitoare la fenomenul criminalității în zonele de proveniență a respondenților, ultima ipoteză enunțată nu poate fi testată.

Revenind la rezultate, primul lucru care se face remarcat este acela că, deși valoarea medie a variabilei dependente s-a modificat în 1991 față de 1990, aceiași factori au influențat securitatea percepută, fiecare dintre acești factori având aproximativ același efect în fiecare an. Singura diferență este prezența, în 1990, a unui efect interactiv, efect absent în anul 1991.

Comparativ cu anii anteriori, în anul 1992, un număr sensibil mai mic de factori au avut influență asupra percepției securității vecinătății de locuit, mediul urban de rezistență dovedindu-se a fi un predictor mai important în 1992 decât a fost în 1990 și 1992. Numărul mai mic de variabile semnifică o mai mare omogenitate în 1992 a percepției securității vecinătății de către populația României, comparativ cu 1991. Astfel, nu au mai existat diferențieri funcție de categoria ocupațională sau sexul respondenților. De aceea, numai trei variabile s-au dovedit a avea efecte semnificative, în sensul prezenței acestora în cele trei ecuații (corespunzătoare anilor 1990 - 1992). Acestea sunt: mediul urban de rezistență, aprecierea satisfăcătoare a relațiilor cu vecinii și satisfacția față de propria locuință.

Dintre aceștia, cel mai important în diferențierea percepției securității vecinătății s-a dovedit a fi mediul urban/rural de rezistență; în sensul percepției celui din urmă ca fiind mai sigur. Această diferență s-a accentuat în anul 1992, constituindu-se într-o posibilă explicație a diminuării influenței celorlalți doi factori (sexul și statutul ocupațional al respondentului). Toți respondenții rezidenți în mediul urban împărtășesc, mai mult sau mai puțin, aceeași opinie, evaluând asemănător securitatea vecinătății.

Rezultatele obținute sunt în concordanță cu cele la care s-a ajuns în urma studiilor întreprinse în Statele Unite. Cu toate acestea, s-a constatat și prezența unei diferențe demne de luat în seamă. Astfel, studiile întreprinse în S.U.A. au ajuns la concluzia că, în general, persoanele vârstnice manifestă, comparativ cu respondenții tineri, mai multe temeri față de securitatea vecinătății proprii locuințe, deși nu prezintă un risc mai mare de a fi victime ale infracțiunilor cu violență. În ceea ce privește datele obținute în România, nu au fost observate, în nici unul din cei trei ani de referință, diferențe ale percepției securității vecinătății funcție de vârsta respondenților.

Această constatare are o motivație multiplă.

În primul rând, pot exista diferențe în ceea ce privește condițiile de trai ale populației vârstnice. Este probabil ca, în cazul României, persoanele vârstnice să locuiască împreună cu membrii mai tineri ai familiei, în gospodării comune. De aceea, sentimentele de singurătate și vulnerabilitate sunt resimțite în mai mică măsură.

În al doilea rând, este posibil ca vârstnicii să locuiască în apropierea rudelor proprii, pe al căror sprijin și ajutor se pot bizui.

Astfel poate fi explicat nivelul superior de percepție a securității vecinătății manifestat de populația vârstnică a României.

În al treilea rând, pot exista diferențe ale statutului și rolului vârstnicilor în cele două societăți, în sensul că în România probabilitatea ca aceștia să devină victime ale fenomenului criminalității este mai redus decât în cazul Statelor Unite.

Fiecare dintre aceste ipoteze îndreptățește efectuarea de cercetări sistematice.

O altă diferență între rezultatele la care s-a ajuns în urma cercetărilor întreprinse în cele două țări se manifestă în anul 1992, ca efect al statutului socio-economic. Astfel, în Statele Unite, persoanele cu statut ocupațional inferior (cazul muncitorilor din ramura industriei), au tendința de a manifesta, în mod constant, o temere crescută față de fenomenul criminalității. Această constatare s-a demonstrat și în cazul României, însă numai în anii 1990 și 1991.

Ca și în Statele Unite, în România, persoanele care trăiesc în orașe manifestă un nivel mai redus al securității percepute în legătură cu vecinătatea propriilor locuințe. Acest lucru poate fi o reflectare a îngrijorării legitime provocate de o rată a criminalității mai ridicată în orașe, decât în zonele suburbane sau rurale.

În ultimul rând, probabilitatea ca românii care nu sunt satisfăcuți de propriile locuințe sau de relațiile cu vecinii să perceapă vecinătatea proprie ca fiind sigură este redusă. Aceștia au sentimentul că nu pot controla și, eventual, modifica caracteristicile vecinătății, manifestând, în același timp, o lipsă de încredere în ajutorul potențial pe care l-ar putea primi din partea vecinilor în supravegherea și apărarea proprietății.

Se prefigurează interesant modul în care populația României va evalua problemele legate de securitatea vecinătății de locuit în contextul schimbărilor care au loc în structurile economice, sociale și politice și în conținutul și modul de aplicare a legii.

BIBLIOGRAFIE

- M. D. AUSTIN, Y. BABA, *Social determinants of neighborhood attachment*, in *Sociological Spectrum*, nr. 10, p. 59-78
- M. D. AUSTIN, C. WOOLEVER, Y. BABA, *Crime and safety related concerns in a small community*, unpublished ms. Louisville, KY. Department of Sociology, University of Louisville, 1993
- Y. BABA, M. D. AUSTIN, *Neighborhood environmental satisfaction, victimization and social participation as determinants of perceived neighborhood safety*, în *Environment and Behavior* 21, 1989 p. 763-780
- Investigation of a curvilinear relationship: perceived neighborhood safety and social interaction, *Sociological Focus* 24: 45057 1991
- S. W. GREENBERG, W. M. ROHE, *Informal social control and crime prevention in modern urban neighborhoods*, în *R. B. Taylor, Urban Neighbourhoods: Research and Policy* ed. New York Praeger, 1986, pp. 79-118
- T. F. HARTNAGEL, *Street traffic, social integration, and fear of crime*, *Sociological Inquiry* nr. 52: p. 122-131
- T. J. KEIL, G. F. VITO, *Fear of crime and attitudes toward capital punishment: a structural equations model*, în *Justice Quarterly* 8 (4) 1991 p. 448-464
- D. A. LEWIS, B. SALEM, *Community crime prevention: an analysis of a developing strategy*, în *Crime and Delinquency* nr. 27: 405-421 1981
- I. MĂRGINEAN, GH. SOCOL, (coord.), *Diagnoza calității vieții*, București C.I.D.E., 1991
- A. BĂLAȘA, I. MĂRGINEAN, I. SANDU, GH. SOCOL, *Calitatea vieții '92*. Anchetă națională, București, C.I.D.E., 1992
- W. G. SKOGAN, *Assessing the behavioral context of victimization*, în *The Journal of Criminal Law and Criminology* nr. 72 (2) 1981 p. 742-767
- W. G. SKOGAN, G. M. MAXFIELD, *Coping With Crime: Individual and Neighborhood Reactions*, Beverly Hills, CA: Sage 1981